

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.1317/2010/11.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2011. évi október hó 11. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terheltek védői által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Tatabányai Városi Bíróság 4.B.215/2008/37. és a Komárom-Esztergom-Megyei Bíróság 1.Bf.102/2010/20. számú ítéletét megváltoztatja annyiban, hogy a zsarolás büntetteként értékelt cselekményt csalás vétségének (Btk. 318. § (1) és (2) bekezdés I. fordulat) és kényszerítés büntettének (Btk. 174.§) minősíti;

az I. rendű terhelttel szemben kiszabott fegyházbüntetés tartamát 2 (kettő) év 3 (három) hónapra,

a II. rendű, valamint a III. rendű terhelt börtönbüntetésének tartamát 2 (kettő) - 2 (kettő) évre enyhíti.

Egyebekben a támadott ítéleteket hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 15.000 (tizenötezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványok előterjesztői, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s :

A Tatabányai Városi Bíróság a 2010. január 29-én kihirdetett 4.B.215/2008/37. számú ítéletével az I. rendű, a II. rendű, és a III. rendű terheltet bűnösnek mondotta ki a Btk. 323. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő zsarolás büntetében, és a Btk. 271. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő garázdaság büntetében, a zsarolás büntette tekintetében, mint társtetteseket, a garázdaság büntetében a II. és III. rendű terheltet, mint társtettet, míg az I. rendű terheltet, mint bűnsegédet.

Ezért az I. rendű terheltet, mint többszörös visszaesőt 3 év 8 hónap fegyházbüntetésre, és 4 év közügyektől eltiltásra, a II. rendű terheltet 4 év 6 hónap börtönbüntetésre, és 4 év közügyektől eltiltásra, míg a III. terheltet 4 év 2 hónap börtönbüntetésre, és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A II. és III. rendű terheltek tekintetében elrendelte egy-egy, velük szemben korábban jogerősen kiszabott, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását is. A II. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, és kötelezte a terhelteket a felmerült bünygi költség viselésére.

Az ítélet ellen az ügyész mindhárom terhelt terhére fellebbezést jelentett be a büntetések súlyosítása végett, továbbá a garázdaság büntettének az I. rendű terhelt tekintetében is társtettesként elkövetettként minősítése, a II. rendű terhelt terhére kiutasítás mellékbüntetés alkalmazása érdekében.

Az I., II. és III. rendű terheltek és védőik a zsarolás büntettének vádja alóli felmentésért, a garázdaság büntettét illetően az I. és II. rendű terheltek felmentéséért, a III. rendű terhelt vonatkozásában a garázdaság bűncselekményének téves minősítése miatt, és a büntetés enyhítése érdekében fellebbeztek.

A Komárom-Esztergom-Megyei Bíróság a 2010. július 13-án kihirdetett 1.Bf.102/2010/20. számú ítéletével az első fokú ítéletet részben megváltoztatta és a vagyon elleni cselekményt mindhárom terhelt vonatkozásában a Btk. 323. §-ának (1) bekezdése szerint társtettesként elkövetett zsarolás büntettének minősítette.

Ezért, és a terhükre megállapított további bűncselekmény miatt, halmazati büntetésül, az I. rendű terheltet, mint többszörös visszaesőt 3 év fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra, a

II. rendű terheltet 3 év 10 hónap börtönbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra, a III. rendű terheltet 3 év 6 hónap börtönbüntetésre, és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Utóbbi tekintetében a korábbi, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését mellőzte.

Az I. és III. rendű terhelt által előzetes fogva tartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, egyebekben - személyi adatok helyesbítése mellett - a városi bíróság ítéletét helybenhagyta.

A megállapított személyi körülmények és a tényállás lényege a másodfokú bíróság által eszközölt kiegészítések mellett a következő:

at I. rendű terhelt az általános iskola 8 osztályát végezte el, vasbeton szerelőként havi 120-130.000 Ft jövedelemmel rendelkezik. Élettársi kapcsolatban él, élettársának kiskorú gyermekét tartja el. Vagyontalan. Jelen cselekményei elkövetéséig tizenkilenc alkalommal volt büntetve. Többszörös visszaesőkénti elítélést tartalmazó alapítéletet a Tatabányai Városi Bíróság és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2004. december 10-én jogerőre emelkedett 5.B.152/2004/8. és 12.Bf.465/2004/3. számú ítéleteivel összbüntetésbe foglalta, és a terhelttel, mint többszörös visszaesővel szemben összbüntetésként 4 év 8 hónap 15 nap börtönbüntetést állapított meg. Ezt a büntetését 2006. április 8-án töltötte ki.

Fentiekén túlmenően a Tatabányai Városi Bíróság, illetve a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2005. január 24-én jogerőre emelkedett 16.B.1030/1999/63. és 3.Bf.630/2004/5. számú ítéleteivel pénzhamisítás büntette miatt, mint visszaesőt, 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte, és pártfogó felügyeletét is elrendelte.

a II. rendű terhelt ukrán állampolgár, Magyarországon 1994-től bevándorolt státusszal rendelkezik. Érettségizett, szórakozóhelyeken biztonsági őrként dolgozott, havi 140-160.000 Ft jövedelemmel rendelkezett. Nős, más személy eltartásáról nem gondoskodik. Vagyontalan, büntetett előéletű.

A Keszthelyi Városi Bíróság, illetőleg a Zala Megyei Bíróság a 2000. november 14-én jogerőre emelkedett 6.B.566/1999/62. és Bf.505/2000/6. számú ítéleteivel rablás büntette, zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt, halmazati büntetésül 4 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte, amelyből 2002. december 17-én feltételes szabadságra bocsátották. Büntetését 2004. február 1-jén töltötte ki. A Tatabányai Városi Bíróság a 2007. január 18-án jogerőre emelkedett 2.B.1138/2005/12. számú ítéletével testi sértés

büntették kísérlete miatt, mint visszaesőt, 1 év - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte. Utóbb a Pesti Központi Kerületi Bíróság és a Fővárosi Bíróság a 2010. február 12-én jogerőre emelkedett 4.B.80787/2008/22. számú, és 21.Bf.7520/2009/6. számú ítéleteivel 2006. január 3-án elkövetett kábítószerrel visszaélés bűntette miatt, mint visszaesővel szemben 2 év börtönbüntetést, és 3 év közügyektől eltiltást szabott ki.

a III. rendű terhelt az általános iskola 8. osztályát végezte el. Éttermi alkalmazott, havi jövedelme 80.000 Ft. Nős, két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, vagyontalan, büntetett előéletű.

Jelen cselekmények elkövetése előtt 22 alkalommal volt büntetve. A Tatai Városi Bíróság a 2003. június 19-én jogerős 11.B.84/2003/5. számú ítéletével öt - köztük többszörös visszaesővel szemben - alapítélettel kiszabott, végrehajtandó szabadságvesztését összbüntetésbe foglalta, és mint többszörös visszaesővel szemben 1 év 9 hónap börtönbüntetést állapított meg. E büntetését 2003. július 7-én töltötte ki.

Ezt követően a Tatabányai Városi Bíróság közokirat-hamisítás bűntette miatt, mint többszörös visszaesőt, 2004-ben jogerősen 60.000 Ft összegű napi tételes pénzbüntetésre, a Budaörsi Városi Bíróság a 2006. augusztus 3-án jogerőre emelkedett 7.Tm.216/2006/2. számú végzésével lopás vétsége miatt, mint többszörös visszaesőt, 6 hónap - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre, a Siófoki Városi Bíróság a 2007. október 8-án jogerőre emelkedett 5.Bk.52/2007/2. számú végzésével lopás vétsége miatt összesen 84.000 Ft összegű napi tételes pénzbüntetésre, a Tatabányai Városi Bíróság a 2007. december 4-én jogerős 8.B.778/2007/20. számú ítéletével lopás bűntette miatt, mint többszörös visszaesőt, 120.000 Ft összegű napi tételes pénzbüntetésre, majd a Székesfehérvári Városi Bíróság és a Fejér Megyei Bíróság a 2008. szeptember 23-án jogerőre emelkedett 11.B.1500/2006/22. számú, és Bf.234/2008/5. számú ítéleteivel 2006. augusztus 17-én elkövetett társtettesként elkövetett lopás vétsége miatt 8 hónap fogházbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

* * *

2007. augusztus 29-én 20 óra 30 perc körül az I., II. és a III. rendű terheltek egy Tarjánban lévő vendéglőbe mentek azzal a céllal, hogy ott garázdálkodjanak.

A három terhelt már az étterembe is hangosan kiabálva lépett be. Az egyikük azt kiáltotta „kaptárba megyünk, és onnan is jöttünk”. Ezt követően a bárpultnál foglaltak helyet. Különböző ételeket, italokat rendeltek, miközben továbbra is hangosan kiabáltak,

szitkozódottak. Ezalatt az ittas állapotban lévő II. rendű és III. rendű terheltek a bárszékeket rugdosták. A II. rendű terheltek lesöpörte a bárpultról a poharakat és a hamutálat, a III. rendű terheltek sörálátéttel dobálta a helyiségben tartózkodó vendégeket és ezzel a magatartásukkal távozásra készítették őket.

Időközben a terheltek hívására két hölgy ismerősük is az étterembe érkezett, de látva a terheltek viselkedését, rövid idő múlva távoztak a szórakozó helyről.

Ezután a terheltek átültek egy másik asztalhoz, és az általuk rendelt ételeket az asztal alá dobálták, a vendéglátóhelyet, a kiszolgálást és az ételt szidalmazták, miközben az őket csitítani próbáló éttermi alkalmazott figyelmeztetését figyelmen kívül hagyva tovább őrzöngtek. Ennek során a II. és III. rendű terheltek újabb poharakat és gyertyatartókat törtek össze, illetve üvegeket dobáltak a falhoz.

Ezt követően a terheltek, kihasználva azt, hogy az őket kiszolgáló személyzet hátrament a konyhába, az étteremből fizetés nélkül eltávoztak.

Az étterem tulajdonosa ekkor utánuk ment, és az udvaron az általuk elfogyasztott ételek, és italok kifizetésére szólította fel őket.

Erre az I., II. és III. rendű terheltek a személygépkocsijuk mellől a sértetthez léptek, majd őt körbeállták. Az I. rendű terheltek hangosan, fenyegetően közölte vele, hogy „örüljön, hogy ennyivel megússza, hogy fizetés nélkül elmennek”. A fenyegető közlés elhangzását követően a sértett, aki tapasztalta a terhelteknek a korábbi, az étteremben kifejtett kihívóan közösségellenes, agresszív, erőszakos magatartását is, annyira megrémült az őt körbeálló, nyilvánvaló erőfölényben lévő terheltektől, hogy testi épségét féltve felhagyott a 31.580 forintos számlatartozás kifizetésének a követelésével, így a terheltek a személygépkocsival a helyszínről eltávoztak.

A borospoharak, és a gyertyatartók összetörésével a terheltek összesen 4000 Ft rongálási kárt okoztak.

Az I., II. és III. rendű terheltek kihívóan erőszakos, közösségellenes magatartása alkalmas volt arra, hogy az étteremben tartózkodó személyekben megbotránkozást, illetve riadalmat keltsen.

A gyanúsított kihallgatását követően, 2007. szeptember végén a III. rendű terheltek a sértett étterem-tulajdonos részére a rongálással és a számlatartozással felmerült kárt kifizette.

A jogerős határozatok ellen a Be.416. §-a (1) bekezdésének b)

pontjára hivatkozva - ugyanakkor az a) pontra is utalva - a vagyon elleni bűncselekmény anyagi jogszabályt sértő minősítése és ezzel összefüggően törvénysértő büntetés kiszabása miatt az I., II. és a III. rendű terhelt védői éltek felülvizsgálati indítvánnyal.

Az I. rendű terhelt védője a részletes indokolásban - amelyhez indítványában a másik két védő is csatlakozott - elsősorban arra hivatkozott, hogy a vagyon elleni bűncselekményt az eljáró bíróságok tévesen minősítették zsarolás büntetettének, mivel annak tényállási elemeit a terheltek cselekménye nem valósította meg. Magatartásuk ugyanis nem értelmezhető olyan fenyegetésnek, amely a nem fizetés észlelése után, a számla kifizetését követelő sértett akaratát hajlította volna, vagy őt bármilyen módon befolyásolta volna. A sértettnek a fizetés elmaradása esetén a helyszínen más lehetősége - akkor sem, ha a terheltek szó nélkül távoznak - nem volt a vagyoni igényének érvényesítésére. Az I. rendű terhelt kijelentése sokkal inkább a társaságában lévő két ittas személy korábbi károkozó magatartására utalt, nem egy jövőbeni hátrányt vetített előre. Fenyegetés hiányában pedig a fizetés nélküli távozás más vagyon elleni cselekménynek, - csalásnak vagy rongálásnak - minősülhet.

Másodlagosan a védő azzal érvelt, amennyiben a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélné meg, hogy a terheltek a zsarolás bűncselekményét megvalósították, a cselekmény akkor is csak kísérleti szakig jutott, miután a nem fizetés ténye már a fenyegetés alkalmazása előtt bekövetkezett. A fenyegetés tehát csak arra irányulhatott, hogy a sértett törődjön bele a sérelmére okozott kárba, azt a későbbiek során ne követelje. A terheltek azonban - még mielőtt zsarolás bűncselekményének elkövetésével őket meggyanúsították volna - a III. rendű terhelt útján az általuk okozott kárt rendezték. Nem büntethető kísérlet miatt viszont az, aki az eredmény bekövetkezését önként elhárította [Btk.17. §-ának (3) bekezdése]. Ekként utóbbi esetben önkéntes eredmény-elhárítás állapítható meg a terheltek javára. A fentiekre figyelemmel a védő az I. rendű terheltekre bűnsegédként elkövetett garázdaság büntette miatt kérte enyhébb büntetés alkalmazását.

A II. és III. rendű terheltek védői lényegében ugyanezen indokok alapján azonos határozat meghozatalát kérték garázdaság büntetettében társtettes, II. és III. rendű terhelt vonatkozásában is.

A II. rendű terhelt védője ezen túlmenően arra is hivatkozott, a zsarolás bűncselekményének a megvalósulása esetén sem állítható, hogy annak elkövetésében a terhelt részt vett volna, miután a védői álláspont szerint tényállási elemet képező magatartást nem fejtett

ki.

A Legfőbb Ügyészség Bf.75/2011., Bf.1400/2011/I. és Bf.2776/2011. számú átirataiban mindhárom terhelt vonatkozásában a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

Az ügyészi álláspont szerint az alapügyben eljáró bíróságok törvényesen és az elbírálási gyakorlattal összhangban állapították meg, hogy a terheltek tényállásban írt magatartása zsarolási fenyegetésként értékelendő. A tényállási elem hiányára történő védői hivatkozás ekként téves, mint ahogyan az a másodlagos hivatkozás is, hogy a zsarolási cselekmény a megvalósulás esetén is csak kísérleti szakban maradt. A károkozás azzal következett be, hogy a terheltek megakadályozták a sértettet jogos anyagi igényének érvényesítésében. Azzal, hogy a sértett a testi épsége ellen irányuló komoly fenyegetés hatására elhagyta a helyszínt, a terheltek zsarolási cselekménye befejezetté vált. Ezen a tényen nem változtat az a körülmény, hogy a sértett utólag feljelentést tett a terheltek ellen, és intézkedett a kár megtérülése érdekében. Az pedig, hogy a III. rendű terhelt, egy hónap elteltével, az első gyanúsított kihallgatása után, az okozott kárt, illetve az elfogyasztott élelmiszerek, és italok értékét megfizette önkéntes eredmény elhárításként nem értékelhető, csupán a kár megtérítéseként jelentkezhet.

A nyilvános ülésen a védők felülvizsgálati indítványait fenntartották. A III. rendű terhelt védője emellett arra is hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe miszerint a III. rendű terhelt az I. rendű terhelt meghívására vett részt a közös szórakozásban; tudatvesztéses részeg állapotban volt, és - még akkor is, ha társai fenyegető magatartást fejtettek volna ki - abban nem vett részt, azért felelősséggel nem tartozhat. Az I. és III. rendű terheltek védőikhez csatlakozva az indítványnak megfelelő határozat meghozatalát kérték.

A Legfőbb Ügyészség képviselője átiratukkal egyezően mindhárom terhelt tekintetében a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta azzal, hogy a III. rendű terhelt védője a tényállást is vitatta, azonban a felülvizsgálati eljárásban a tényállás támadásának nincs helye.

A Legfelsőbb Bíróság a Tatabányai Városi Bíróság és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság támadott ítéleteit a vitatott vagyon elleni bűncselekményt érintően az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terheltek vonatkozásában, az indítványokra figyelemmel a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti okból vizsgálta felül.

Ezen túlmenően a Be. 423. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel hivatalból vizsgálva nem észlelt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést megalapozó eljárási szabálysértést.

Ennek során a III. rendű terhelt védőjének a nyilvános ülésen előadott további érveivel, mivel azok a megállapított tényállást vitatták, és a terhelt felmentését eltérő tények alapul vételével célozták, nem foglalkozott. A Be. 423. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a felülvizsgálatban az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, amely az indítvánnyal nem támadható. Ebből következően az eljáró bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenysége sem kifogásolható.

Érdemben a Legfelsőbb Bíróság az indítványokat az alábbiak szerint alaposnak találta.

A Btk. 323. §-ának (1) bekezdése szerinti zsarolás büntettét az valósítja meg, „aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal, vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön, és ezzel kárt okoz”.

Az irányadó tényálláshoz képest jogi szempontból a terheltek cselekményében három fázis különböztethető meg.

A terheltek az események első fázisában a Btk. 271. §-a szerinti csoportos garázdaság büntettét valósították meg. Miután ezt a cselekményt a felülvizsgálat nem érintette, csupán megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, miszerint téves az az ítéleti álláspont, hogy a további társtettesként megvalósított magatartásoktól eltérően e cselekményt az I. rendű terhelt nem társtettesként, hanem bűnsegédként valósította meg, az okból, hogy a dolog ellen megvalósult erőszak kifejtésében nem vett részt. Ez a társtettesi minőség megállapítását nem érinthette volna. A garázdaság elkövetési magatartása ugyanis a kihívóan közösségellenes erőszakos magatartás tanúsítása. Társtettes az, aki a társával (társaival) szándék-akarati egységben, tényállási elemet, akár csak részben megvalósít. Az nem szükséges, hogy valamennyi tényállási elem megvalósításában részt vegyen. Az I. rendű terhelt pedig vitathatatlanul a terhelt-társaival szándékegységben fejtett ki kihívóan közösségellenes magatartást, annak ismeretében, hogy társai - az „erőszakos” tényállási elemet is megvalósítják. Ekként tehát az I. rendű terhelt a garázdaságnak nem bűnsegéde volt, hanem annak társtetteseként cselekedett.

A cselekmény első fázisával részben egybe esik a terhelteknek az a magatartása, miszerint kb. 31.000 Ft értékben eleve fizetési szándék nélkül rendeltek ételt és italt, majd az étteremből fizetés nélkül távoztak. Ez a cselekmény befejezett bűncselekmény, az ítélkezési gyakorlat szerint csalás vétségét [Btk. 318. §-ának (1) bekezdése, és (2) bekezdés I. fordulata] valószínűsíti meg, amelynek a terheltek ugyancsak a társtettesei.

A cselekmény harmadik fázisára a terhelteknek az étteremből távoztával összefüggően került sor. Az étterem udvarára a sértett utánuk ment és fizetésre szólította fel őket, a terheltek pedig fenyegetően körbevették a sértettet, azzal, az I. rendű terhelt által tett kijelentéssel, mely szerint „örüljön, hogy ennyivel megússza!”. Ennek hatására a sértett felhagyott a számla kifizetésének követelésével és eltávozott.

Az eljáró bíróságok a második és harmadik, valójában egymástól világosan elkülönülő fázist tévesen egybemosták, és a harmadik részbeni cselekvőiséget így értékelték zsarolás büntettének.

Álláspontjuk azért téves, mert egyrészt figyelmen kívül maradt, hogy a második fázisban a csalás vétsége befejezett formában, tényállásszerűen megvalósult. Így viszont a számla későbbi kifizetése csak a büntetés kiszabás körében értékelhető utólagos kármegtérítés lehet.

Másrészt figyelmen kívül maradt az is, hogy a zsarolás olyan eredmény bűncselekmény, amely célzatos, és amelynek elkövetési magatartása a - vis compulsivának tekinthető - erőszak, fenyegetés. Az erőszaknak, fenyegetésnek okozati kapcsolatban kell lennie a lépcsőzetes eredmény mindkét elemével, egyrészt a passzív alany részéről a tevással, nem tevással, eltűréssel, másrészt az ennek folyamányaként az akár a passzív alanynál, akár másnál bekövetkező kárral.

Amennyiben az elkövetési magatartás, és a lépcsőzetes eredmény bármelyik eleme között az okozati kapcsolat hiányzik, vagy nem lehetséges, a zsarolásnak sem a befejezett alakzata, sem a kísérlete nem valósul meg.

Az adott esetben a cselekmények második fázisával a sértett kára a csalás eredményeként bekövetkezett. Ekként ez a vagyon elleni cselekmény befejezetté vált.

Nem kétséges, hogy ezt követően a fogyasztás megfizetését követelő sértettet a terheltek fenyegetően körbefogták. Ez a vis compulsivaként értékelt, nem minősített fenyegetés azonban a

terheltek részéről már nem irányult olyan tevésre, nem tevésre, vagy tűrésre, aminek okozatos következménye a sértett - vagy más - kárának bekövetkezése lehetne, miután ez a kár a fenyegetés kifejtése előtt már bekövetkezett.

Következésképpen a Btk. 323. §-ában meghatározott zsarolás - arra is figyelemmel, hogy az irányadó tényállás szerint „védelmi pénz” követelésére adat, ami garázdaságokkal, rongálásokkal kapcsolatos zsarolás megállapítására adott volna alapot a bírói gyakorlat szerint (BH 1995/503., BH 2001//362. szám) nem merült fel - tényállásszerűen nem valósult meg. Így az attól történt önkéntes elállás fogalmilag nem jön szóba. A megvalósult csalási cselekmény viszont befejezett, attól utóbb visszalépni, eredményét elhárítani már nem lehetett.

Ezek után a Legfelsőbb Bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a terheltek terhére megállapított garázdaságon, és a fentiek szerinti, társtettesként elkövetett csalás vétségén túlmenően, más, a csalástól elkülönülő bűncselekmény megvalósult-e.

Ebből a szempontból a Btk. 174. §-a szerinti kényszerítés büntette jön szóba, amelynek törvényi tényállása szerint „aki más erőszakkal, vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön és ezzel jelentős érdeksérelemmet okoz, amennyiben más bűncselekmény nem valósul meg, büntettet követel”.

A tényállást elemezve megállapítható, hogy a cselekmény elkövetési magatartása az erőszak és a fenyegetés, aminek (okozatos) eredménye a tevés, nem tevés, tűrés, és aminek okozatos következménye a jelentős érdeksérelem bekövetkezte.

A Legfelsőbb Bíróság az ítélkezési gyakorlattal összhangban (BH 1992/774. szám) megállapította: a terheltek által kifejtett magatartás megfelel a fenyegetés Btk. 138. §-ában meghatározott fogalmának. Ez a sértettet olyan nem tevésre, tűrésre kényszerítette, aminek következtében jelentős érdekséreleme bekövetkezett. Az ugyanis, ha a sértett nem jut hozzá az általa nyújtott szolgáltatásért az őt jogosan megillető pénzköveteléshez utólag sem, jelentős érdeksérelem, hiszen ezzel nem maradt más lehetősége, mint a fizetés jogi úton való kikényszerítése, amely nyilvánvalóan hosszabb időt vehet igénybe és további költségek előlegezését feltételezi.

Az pedig nem vitás, a sértett jogszerűen követelte a fizetés nélkül távozó, ekként csaláson tetten ért terheltektől az okozott kár megtérítését és jogosult lett volna - ha erre lehetősége nyílik - a tartozás elismerése érdekében is rendőri intézkedést kérve, a rendőrség kiérkezéséig a terhelteket visszatartani. Ettől a

terheltek akarathajlító fenyegetése tántorította el.

Nem érintve tehát a terhelti cselekménysorozat garázdaság büntettként minősítését, valamint a garázdaságon túlmenően kifejtett terhelti magatartások a Btk. 20. § (2) bekezdése szerinti társtetteskénti értékelését, a Legfelsőbb Bíróság a terheltek cselekményét a garázdaság büntettkével anyagi halmazatban egyrészt csalás vétségének [Btk. 318. § (1), (2) bekezdés], másrészt kényszerítés büntettkének (Btk. 174. §) minősítette.

A zsarolás büntette helyett megállapított kényszerítés büntettkének büntetési tétele 3 évig, míg a csalás vétségének büntetési tétele 2 évig terjedő szabadságvesztés.

A büntetési tételek ekkénti változása mellett, amelynek következtében a halmazati büntettként kiszabható büntetés 7 és fél évig terjedő keret helyett 4 és fél évig terjedő szabadságvesztésre csökkent, a Legfelsőbb Bíróság a kiszabott büntetéseket a cselekmények konkrét tárgyi súlyára is tekintettel, törvénysértően súlyosnak értékelte.

Az első- és másodfokú bíróság által helyesen feltárt súlyosító és enyhítő körülményekre figyelemmel - a minősítés-változás mellett további súlyosítóként a cselekmények többszörös halmazatát, míg további enyhítőként a vagyon elleni bűncselekménnyel okozott kár viszonylag csekélyebb voltát, és teljes megtérülését értékelve - úgy találta, hogy az I. rendű terhelttel, mint többszörös visszaesővel szemben, halmazati büntettként 2 év 3 hónapi fegyházbüntetés, míg a II. és III. rendű terhelt tekintetében, halmazati büntettként egyformán 2 év börtönbüntetés felel meg a Btk. 37. §-a szerinti büntetési céloknak, illetve 83. §-a szerinti büntettkiszabási elveknek. Ugyanakkor a közügyektől eltiltás tartama mindhárom terhelt tekintetében törvényes.

A kifejtettekéből következően a Tatabányai Városi Bíróság és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság ítéletét az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terheltek vonatkozásában a Be. 427. §-a (1) bekezdés b) pontja alapján, mind a minősítés, mind a büntetés kiszabás tekintetében a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta. Egyéb vonatkozásban viszont a támadott határozatokat mindhárom terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálat során kirendelt védői díjként felmerült bűnügyi költséget az állam viseli [Be. 429. §-ának (1) bekezdése].

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány

tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság ítéletét a Be. 420. §-a (1) bekezdésének megfelelően nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2011. október 11.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter
s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző